

ЕНЕРГИЈА

КОЛУБАРА

број 5 // март 2018.

ISSN 2560-5143

Колективни уговор
за раднике ЕПС-а

www.eps.rs

■ Рудари су прве „озбиљне“ снежне падавине ове зиме дочекали спремно. Током неколико зимских дана производња се одвијала уобичајено, уз ту разлику што је шарену палету земљаних боја на коповима заменио бели крајолик

Садржај

06

из епс групе

Почео капитални ремонт блока ТЕНТ А4
Јачи ЕПС за енергетску независност Србије

12

репортажа

Најхладнији дан ове зиме
на „глодару 6“ Поља „Б/Ц“
Коповски снежни пејзаж

14

актуелно

Завршен пробни рад новог одлагача
на „Тамнава-Западном пољу“
Моћна машина положила испит

15

Угаљ изузетног квалитета
пристиже са Поља „Г“
За сигурност производње

16

Актуелни послови на
највећем „Колубарином“ копу
Ново „лице“ Поља „Д“

17

Одељење за испитивање
и контролу електрослужбе копова
Широк спектар модерних метода

19

локални мозаик

Подстицај за развој
општине Лазаревац
Помоћ пољопривредницима

21

Боксери Србије
поразили Словенију
Столић изборио победу

22

временлов

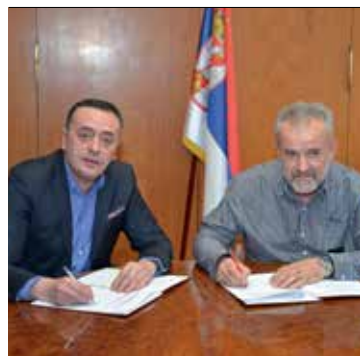
Сећање на
Александра Ј. Стефановића
Неуморни истраживач прошлости

04

Сезона ремонта у РБ „Колубара“

Одржавање опреме је кључ поуздане производње

08

О Колективном уговору за ЈП ЕПС
**Брига о правима
запослених**

10

Пројекат „Заштита и унапређење
животне средине у колубарском
угљеном басену“

Радови на новој депонији

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ.
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

В.Д. ДИРЕКТОРА: Милорад Грчић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Звездана Јовановић Поповић, РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ И ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Ана Павловић, ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, ФОТО-РЕПОРТЕРИ: Александар Рашин и Милан Цвијетић, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац, ТЕЛЕФОНИ: 011 785 5086, 785 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB SITE: www.rbkolubara.rs, НАСЛОВНА СТРАНА: Милан Цвијетић, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: ЈП „Службени гласник“ Београд, ТИРАЖ: 2.500, ПРВИ БРОЈ ЛИСТА РУДАРСКОГ БАСЕНА „КОЛУБАРА“, ПОД НАЗИВОМ „КОЛУБАРА“, ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ 24. СЕПТЕМБРА 1960. ГОДИНЕ, ОД 15. НОВЕМБРА 2017. НОСИ НАЗИВ „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Одржавање опреме је кључ поуздане производње

Слободан Спасојевић и Радован Максимовић

Витални захвати ове године планирани су на глодару „Ц-700“ на Пољу „Ц“ и „глодару 2“ на „Тамнава-Западном пољу“. На осталим угљеним и јаловинским системима биће урађене стандардне инвестиционе оправке

Квалитетно одржавање рударске опреме од пресудног је значаја за поуздан рад великог система као што је РБ „Колубара“. О плановима за овогодишње инвестиционе оправке, на почетку нове ремонтне сезоне, разговарали смо са Слободаном Спасојевићем, координатором планирања ремонта и одржавања машинских система, и Радованом Максимовићем, координатором планирања ремонта и одржавања електросистема.

– План за овогодишње инвестиционе оправке направљен је, као што је то уобичајена пракса, већ на крају претходне године. У површинској експлоатацији

подразумева се да се утврђена динамика послова поштује у оној мери у којој је то могуће, у зависности од потешкоћа које се појављују током производње, а које је, због природе посла, немогуће предвидети.

У случају ванредних околности, наше је да послове „препакујемо“ и план сервиса прилагодимо ситуацији. Када је реч конкретно о почетку 2018, велика предност су били временски услови који су нам заиста ишли на руку – сложили су се координатори.

Спасојевић и Максимовић истичу да је „Метал“, који током ремонтне сезоне „носи“ највећи део посла, увео одличну праксу да већину резервних делова, склопова и остале опреме потребне за инвестициону оправку припреми пре почетка радова. Захваљујући доброј координацији посла и одличној сарадњи коју имају са запосленима на системима, консултације се практикују на недељном нивоу. Тако спецификације стижу на време и смањује се ризик од тога да неопходни делови закасне.

– Оно што целу ситуацију отежава и компликује је, пак, набавка материјала и резервних делова. Овај поступак отежан је због компликованих процедура јавне набавке, што је проблем о којем се већ дуго говори, а који се доста одразио и на наше прошлгодишње послове. Ове године, као једну од мера, надлежни су план набавки

на нивоу читаве „Електропривреде Србије“ усвојили већ крајем јануара. То нам је омогућило да одмах кренемо са припремом документације за поступке који су пред нама.

Наравно, тај посао не тече глатко и има одређених проблема које решавамо у ходу, али покушавамо да направимо једну синхронизовану ситуацију у целом Огранку „Колубара“. Идеја је да добра координација доведе до тога да сви учесници у поступцима знају у којој су фази остали послови и шта могу да реше заједно. Надамо се да ће овај приступ дати резултате и, колико је до нас, повећати ефикасност – рекао је Спасојевић.

Максимално искоришћавање потенцијала

Редовни годишњи ремонти, који се ради повећања погонске спремности производних капацитета сваке године спроводе у Рударском басену, детаљно су припремљени и финансијски планирани. Њихова реализација омогућава максимално искоришћавање рударских потенцијала којима „Колубара“ располаже. Годишњим планом одржавања предвиђено је текуће и инвестиционо одржавање.

Иначе, ремонти планирани за ову годину на угљеним и јаловинским системима, као и појединим справама, углавном су типски, предвиђени за сваки коп. Биће замењени или ревитализовани елементи и склопови за које је дијагностички утврђено да је то неопходно, као и они који су „на ред“ дошли по за то раније утврђеном редоследу. Инвестиционе оправке почињу у марту и одвијаће се, различитом динамиком, током целе године.

– За разлику од претходне године, ове смо планирали да инвестиционе оправке трају стандардно – од 25 до 30 дана. Наравно, то не значи да не узимамо у обзир да сервисирање и ревитализација неких справа захтева дужи временски период. Идемо на то да обезбедимо технолошко време, што у претходној сезони, због сплета различитих околности, није било могуће. Били смо принуђени да период у коме се врше инвестиционе оправке скраћујемо или да сервисе делимо на неколико фаза од по седам или десет дана. Ове године очекујемо да ће ситуација бити боља, због плана набавки који је усвојен раније, али и због припрема које је „Метал“ обавио на време – објаснио је Максимовић, додајући да је свим ремонтним пословима приступљено веома озбиљно и да се очекује да највећи део резервних делова бити готов и месец дана пре почетка послова.

Месечно један ремонт

Овогодишње инвестиционе оправке у Огранку Рударски басен „Колубара“ стартују крајем марта, радовима на „глодару Ц-700“ и БТС система на Пољу „Ц“. Као и сваке године, уследиће ремонти угљених система БТС линије Поља „Ц“ и Поља „Д“, заједно са III фазом Суве сепарације „Прераде“.

Сервиси на тамнавском угљеном БТД систему са „Дробиланом“, према годишњем плану, почињу 9. маја. Након завршетка ових послова, 5. јуна, ремонт почиње на системима у источном делу лежишта, односно, БТУ системи Поља „Д“, укључујући погоне „Прераде“: Мокру сепарацију, Сушару, Топлану, као и I и II фазу Суве сепарације. Током овог периода и Железнички транспорт, као нераскидиви део у овом ланцу, предузеће инвестиционе радове у свом погону.

Након завршетка ремонта угљених, следе БТО системи. Први у низу, 1. јула, крећу ремонти на Пољу „Д“ и Пољу „Г“.

Ремонти механизације попут ЕШ-ева и „мариона“ биће обављани упоредо са пословима на угљеним и јаловинским системима, пошто је реч о дисконтинуалној механизацији, од које не зависи ланац производње.

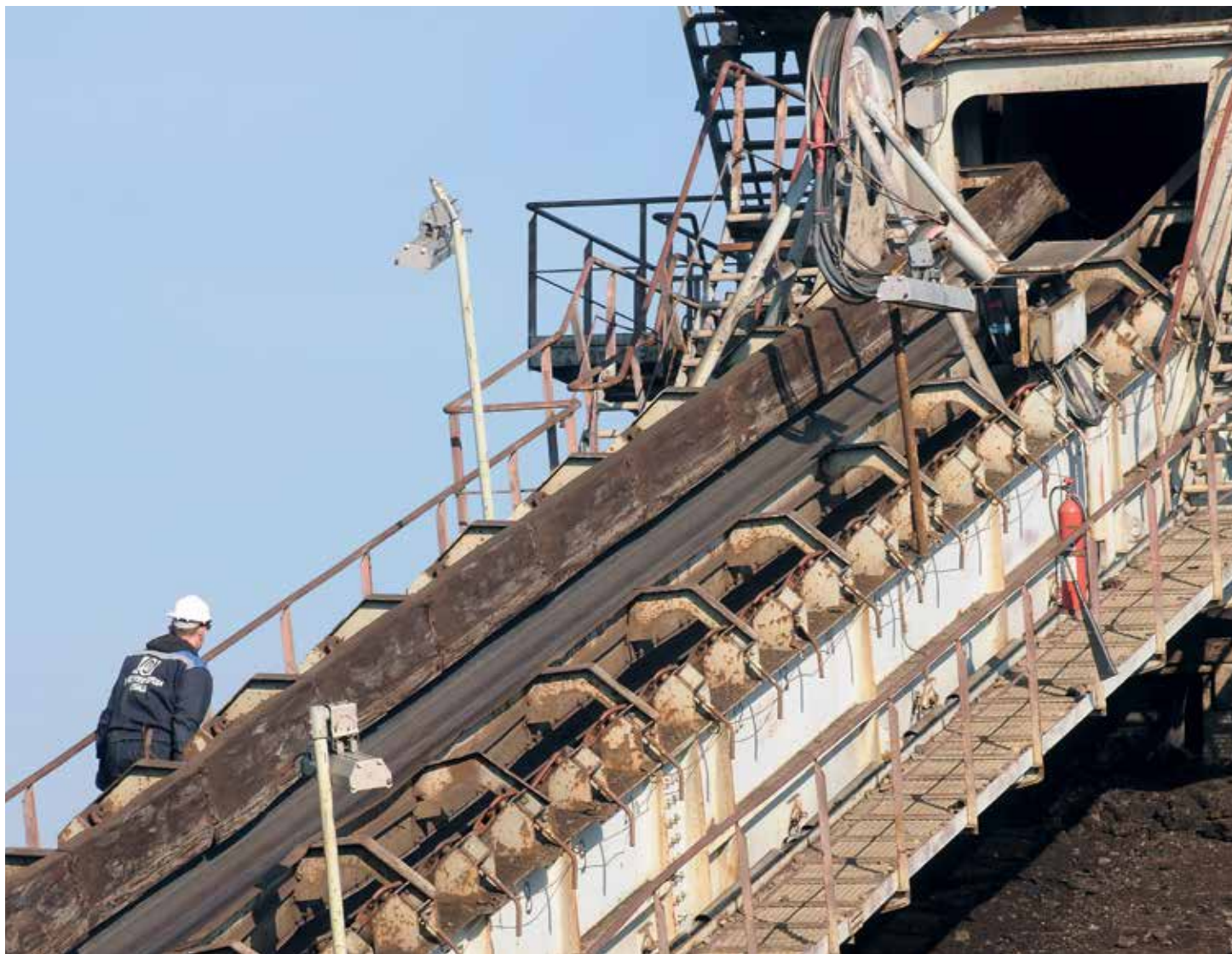
Говорећи о најважнијим електрорадовима на системима током ремонтне сезоне, Максимовић је подвукао још један важан сегмент инвестиционог одржавања, а то је ревитализација. У ту врсту интервенције спада комплетна замена електроуправљања на глодару „Ц-700s“ на Пољу „Ц“, која је један од најобимнијих електрозахвата током ове године. Ремонт ће трајати месец дана. Због организације посла ова ревитализација није могла да буде изведена прошле сезоне, али је сада набављена сва потребна опрема и материјал, и све је у рукама искусних коповских мајстора.

Када је реч о ремонтима у машинској струци, Спасојевић је навео активности на „глодару 2“, који ради на „Тамнава-Западном пољу“.

– Радови ће трајати скоро два месеца, а најважнији посао биће санација каце трака 2 и радног точка – рекао је он.

Наши саговорници закључују да континуирано одржавање рударске опреме, одговорно планирање ремонта и одређивање приоритета имају пресудан значај за добро функционисање рударске производње. Када је комбиновано и синхронизовано са модернизацијом, сходно могућностима и потребама, оно је гарант дугорочне стабилности система.

Т. Крупниковић

Јачи ЕПС за енергетску независност Србије

Улагањем око 53,5 милиона евра повећаће се снага блока на 332 мегавата, продужити радни век и унапредити енергетска ефикасност и заштита животне средине

Застављањем четвртог блока у ТЕ „Никола Тесла А“ у Обреновцу 3. марта, започео је капитални ремонт овог термопостројења.

То је једна од најзначајнијих инвестиција ове године у систему ЕПС. Пројекат ревитализације „четворке“ вредан је око 53,5 милиона евра, а његовом реализацијом биће повећана

снага блока са 308,5 на 332 мегавата, продужиће се радни век блока, обезбедити већа поузданост у раду и енергетска ефикасност, уз унапређење животне средине.

– Ревитализацијом блока А4 у ТЕНТ А, ЕПС наставља традицију да сваке године улаже знатна средства у модернизацију постројења. Оваквим и другим инвестицијама, попут започетог пројекта изградње постројења за

одсумпоровање димних гасова за четири блока ТЕНТ А, желимо да ова термоелектрана, у којој се производи више од половине српске струје, буде дуговечна и једна од најмодернијих, не само у региону већ и у Европи – рекао је Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС, на уводном састанку представника ЕПС-а са извођачима радова.

У послу ревитализације А4 учествоваће више од 40

Јубилеј

Блок А4 је синхронизован на мрежу 8. јуна 1978. и ове године обележава 40 година успешног рада. „Четворка“ је до сада произвела 64,5 милијарди киловат-часова електричне енергије и остварила 258.773 сата рада на мрежи.

реномираних домаћих и страних фирми из области енергетике, машинске и електроградње.

– План је да ремонт траје нешто мање од пет месеци и да завршетком радова добијемо потпуно обновљен термоблок за стабилно снабдевање у наредним деценијама. Сви припремни послови су завршени и обезбеђене су дозволе за извођење радова. Ревитализација блока обухватиће све делове термопостројења, усклађивање са захтевним еколошким нормама уградњом горјоника са редукцијом азотних оксида и електрофилтера, а блок А4 биће прикључен и на систем за одсумпоровање димних гасова – рекао је Глишо Класнић, који руководи пројектом ревитализације блока А4 у ТЕНТ А.

Р. Е.

■ ЕПС наставља едукацију младих о енергетској ефикасности

Кључ је у малим триковима

Представници „Електропривреде Србије“ и струковног удружења „Амбасадори одрживог развоја и животне средине“ одржали су 19. фебруара прво у серији предавања о енергетској ефикасности у основним и средњим школама у 2018. години. Ученици Геодетске техничке школе у Београду слушали су о енергетским потенцијалима и еколошким активностима ЕПС-а, упознали се с принципима енергетске ефикасности и начинима на које свако може да допринесе повећању енергетске ефикасности у Србији уз мало труда.

Предавања су део међународног програма „Млади еко-репортери“, који се одвија уз подршку ЕПС-а, а у оквиру

кога је и конкурс „Енергетска ефикасност у очима младих еко-репортера“. Конкурс је отворен до 1. априла 2018. за младе од 11 до 21 године. Национални жири ће изабрати најбоље и наградиће првопласиране радове према старосним категоријама и свим категоријама радова.

– Еко-репортери у својим репортажама, које могу да буду у виду писаног есеја, фотографије или видео-записа, треба да се баве питањима смањења потрошње енергије, односно коришћењем енергије на ефикасан начин. Помоћу ових предавања желимо да им приближимо какве све то везе има са ЕПС-ом, да им представимо и приближимо нашу компанију и објаснимо колико је то заправо важно за енергетску стабилност

Развој сарадње

Сектор за односе с јавношћу „Електропривреде Србије“, подршком овом програму, наставља да активно учествује у едуковању ученика основних и средњих школа о енергетици и енергетској ефикасности. У 2017. предавања су одржана у београдским средњим и основним школама у сарадњи са часописом „Национална географија“.

наше земље. Желимо и да им откријемо неке трикове за енергетски ефикасно понашање и пружимо им инспирацију да то искористе у стварном животу – рекао је Предраг Ђурковић из Сектора за односе с јавношћу ЈП ЕПС.

Међународни програм „Млади еко-репортери“ (Young Reporters for the Environment – YRE) спроводи се више од 20 година и тренутно у њему учествује 35 земаља.

П. Ђ.

Инвестициони замах у хидросектору

Сваки додатни мегават снаге важан је за систем, а посебно киловат-сати произведени у хидроелектранама, јер је електрична енергија добијена из воде економски исплативија од енергије добијене сагоревањем угља и еколошки чистија

Србија, раме уз раме и корак по корак, иде са Европском унијом у правцу „зелене енергије“. ЕПС спроводи велике и значајне инвестиције у хидросектору, којима се ревитализују и модернизују постојећи капацитети на српским рекама, али и планирају нови да би се обезбедило стабилно и поуздано снабдевање купаца електричном енергијом у наредним деценијама.

У ХЕ „Зворник“ су у јануару званично пуштена у рад два ревитализована агрегата, чиме

је снага тог постројења повећана за око 15 мегавата. Такође, започета је ревитализација и трећег агрегата. Планирано је да ревитализација сва четири агрегата буде завршена у новембру 2019. Након тога, укупна инсталисана снага агрегата износиће 125,6 MW, што је скоро 30 одсто више у односу на тренутно инсталисану снагу од 96 MW, а то практично представља повећање инсталисане снаге за снагу једног агрегата.

– Ово је један од пројеката којим ЕПС испуњава своје обавезе да сачува, унапреди, изгради и модернизује своје капацитете да би се обезбедило стабилно и поуздано снабдевање Србије електричном енергијом у наредним деценијама. Сваки додатни мегават снаге важан је за систем. Посебно су значајни додатни киловат-сати произведени у хидроелектранама, јер је електрична енергија добијена из воде економски исплативија од енергије добијене сагоревањем угља и еколошки чистија – рекао је Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС.

Очекивано повећање производње електричне енергије ове хидроелектране након ревитализације на годишњем нивоу износиће и до 15 одсто или око 70 милиона киловат-сати. Александар Антић, министар

рударства и енергетике, истакао је да ће након ревитализације ХЕ „Зворник“ радити у пуном сјају наредних 40 година.

– Боримо се за сваки мегават, а ЕПС је са 1,5 милијарди евра текућих инвестиција лидер у овом делу Балкана. То је значајно не само за ЕПС, већ за укупну српску економију. У току је велики инвестициони циклус и наставиће се модернизација енергетског сектора у Србији – рекао је Антић. – Наши планови су амбициозни. У ХЕ „Ђердап 1“ почињемо ревитализацију петог агрегата, настављамо радове у ХЕ „Зворник“, а имамо низ планова за градњу моравских и ибарских хидроелектрана, снаге 150 и 120 MW.

Једна од најважнијих инвестиција планирана је за „Пројекат Ђердап“, који обухвата неколико потпројеката. Реч је о адаптацији бродске преводнице и санацији слапишта преливне бране ХЕ „Ђердап 1“, као и ревитализацији и модернизацији ХЕ „Ђердап 2“ и „Власинских ХЕ“.

– Хидроелектрана „Ђердап 2“ добиће нову снагу и продужити радни век пошто ЕПС планира да током 10 година модернизује и ревитализује свих 10 агрегата – најавио је Грчић приликом обележавања 40 година од почетка градње ХЕ „Ђердап 2“.

Пројектом ревитализације ХЕ „Ђердап 2“ предвиђа се замена

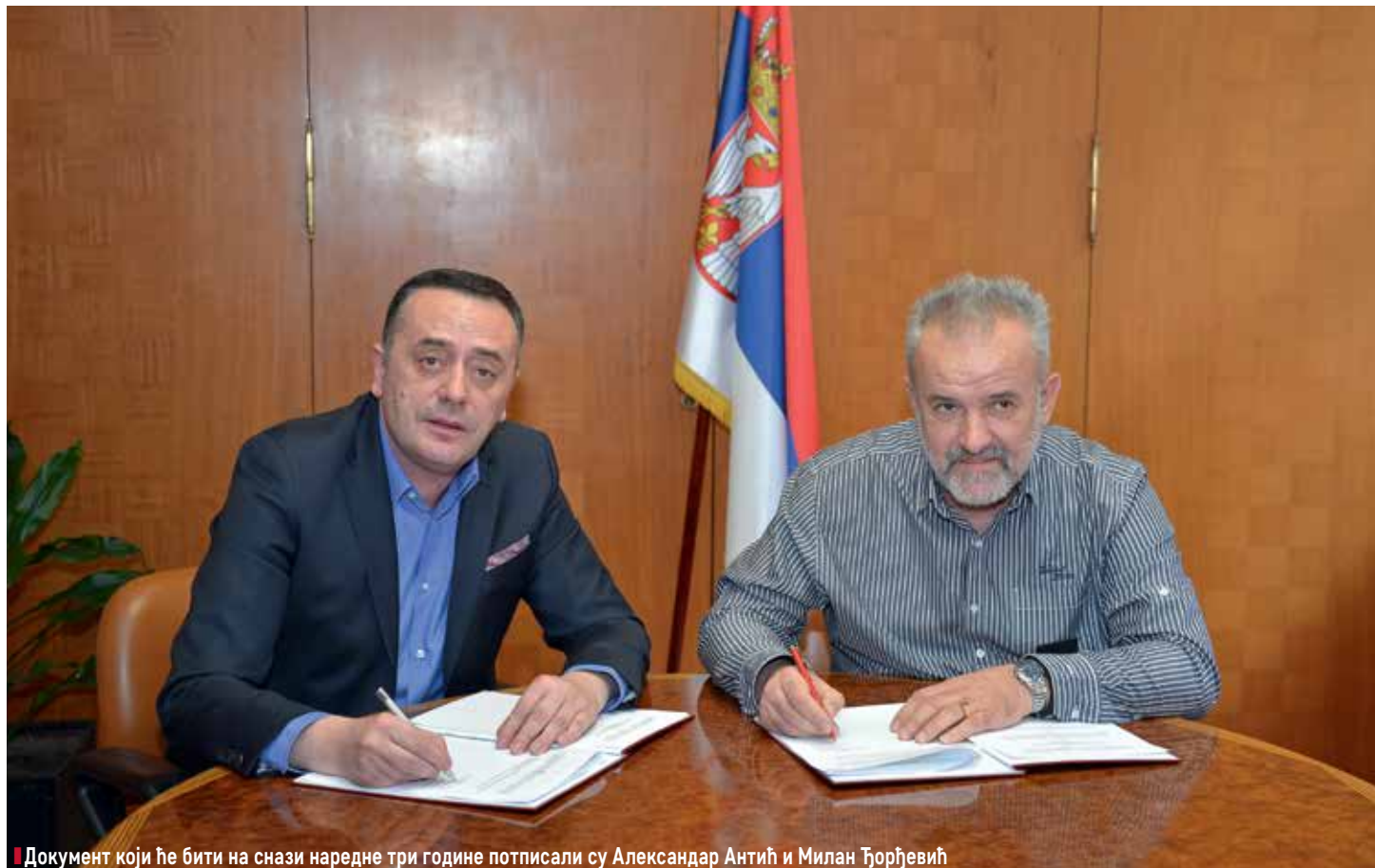
Сарадња

Код заједничких хидрообјеката са румунском страном, као што су ХЕ „Ђердап 1“ и ХЕ „Ђердап 2“, све пословне активности морају бити усклађене и договорене преко српско-румунске Мешовите комисије за „Ђердап“, која се одржава два пута годишње. У ову обавезу улазе све пословне активности за бродску преводницу, слапиште и остало, тако да се о томе и те како води рачуна.

главне електромашинске опреме, након чега би се продужио радни век електране и повећала снага са постојећих 28 на 32 MW по агрегату.

Ревитализацијом свих 10 агрегата у систему „Власинских хидроелектрана“ биће очувани производни капацитети који су у функцији дуже од 60 година и продужиће им се радни век за још најмање 30, уз истовремено повећање поузданости и стабилности система. Тренутна инсталисана снага система је 127 MW, док би се ревитализацијом снага повећала за око осам одсто, што представља додатних 10 MW. Пројектом је планирано да први пут буде замењена комплетна машинска и електро опрема.

П. Ђурковић

Документ који ће бити на снази наредне три године потписали су Александар Антић и Милан Ђорђевић

Брига о правима запослених

Новим „радничким уставом“ предвиђено је да минули рад буде обрачунаван за укупан радни стаж, а не само рад код последњег послодавца. У фондове солидарности биће уплаћивано више новца него до сада, биће побољшана безбедност и брига о здрављу и увећана накнада за регрес и топли оброк

Споразумом који су министар рударства и енергетике у Влади Републике Србије Александар Антић и председник Синдиката радника ЕПС-а Милан Ђорђевић потписали 7. фебруара, уз одређене измене и допуне, продужено је важење Посебног Колективног уговора за Јавно предузеће „Електропривреда Србије“. Тим документом утврђено је да ће поменути уговор, са унетим корекцијама, бити на снази и наредне три године – до 7. фебруара 2021. године.

Подсећамо да је Посебни Колективни уговор за ЈП ЕПС потписан крајем јануара 2015. године након вишемесечних исцрпних преговора између представника радника и надлежних министарстава. Изменама и допунама које су сада усвојене, уз потписан Споразум о продужењу рока важења

Колективног уговора, сачувана су сва ранија утврђена и придодата нека нова права за све запослене у „Електропривреди Србије“.

Милан Ђорђевић, председник Синдиката радника ЕПС-а, захвалио је својим колегама који су учествовали у преговорима и истакао да Синдикат има добру сарадњу са Александром Антићем, ресорним министром, и Милорадом Грчићем, в. д. директора „Електропривреде Србије“.

Када је реч о конкретним решењима, највећа новина у изменама и допунама Колективног уговора је обрачун минулог рада, који је дефинисан чланом 37. Према новом споразуму, увећање основне зараде за 0,5 одсто за сваку пуну годину неће се рачунати само за рад код послодавца (ЈП ЕПС), што је до сада био случај, већ за све године радног стажа које је запослени остварио. Остали ставови (који

се односе на повећање основне зараде на дан државних и верских празника, прековремени рад, рад ноћу, у сменама, недељом, на интервентним пословима, као и на отвореном при температурама нижим од 15 и вишим од 35 степени Целзијуса) остају на снази, с тим што ће убудуће увећање за рад у трећој смени 31. децембра бити обрачунавано у том месецу.

Јубиларне награде

На основу Колективног уговора, право на јубиларну награду убудуће ће имати и сви запослени који су навршили 35 година радног стажа. Она се неће обрачунавати на основу просечне зараде за последња три месеца, као што је до сада био случај, него за протеклих 12 месеци, утврђено је документом.

Такође, због увећања броја оболелих међу запосленима забележеног током претходних неколико година, постигнут је и договор да буде повећан обим средстава које послодавац издваја за фондове солидарности. Усвојене су и измене и допуне одређених одредби из ове области које, показала је пракса, нису биле довољно прецизно формулисане. Констатовано је да ће убудуће висина надокнаде која се исплаћује у случају смрти запосленог или чланова његове породице бити одређивана у односу на просек током претходних 12 месеци, а не у односу на просечну зараду за последњи месец за који је у моменту исплате познат податак.

Нови документ подразумева и извесна побољшања која се односе на област безбедности и заштите живота и здравља на раду. Прецизно је формулисана обавеза Послодавца да свим запосленима обезбеди све неопходне услове за рад и заштитна средства, у складу са законом. Такође, због изузетно тешких услова рада, ЕПС се обавезао да ће сваке календарске године организовати и финансирати периодичне и лекарске прегледе запослених, као и систематске гинеколошке прегледе за све запослене жене, као и да ће обезбеђивати средства за рехабилитацију и рекреацију ради превенције радне инвалидности.

Такође, резултат преговора је и повећан број дана предвиђених

за годишњи одмор за одређене категорије запослених. Изменама члана 16 омогућено је да мушкарци који имају 30 година стажа или 55 година живота, као и жене које раде 25 година, односно навршиле су 50 година живота, убудуће имају право на годишњи одмор у трајању од 35 дана. То је за пет дана више него што је раније био случај. Такође, унета је и допуна којом се послодавац обавезује да ће, уколико запослени његовом кривицом није искористио годишњи одмор, исплатити накнаду штете у складу за законским прописима. Добровољни даваоци крви добили су право да, након што донирају драгоцену течност, уместо досадашња два, користе три дана плаћеног одсуства.

Уговору је придодата и ставка којом се послодавац обавезује да ће, у сарадњи са Синдикатом, донети Правилник о решавању стамбених потреба запослених, којим ће бити регулисани критеријуми за приоритет, откупи неоткупљених станова датих на коришћење запосленима и слична питања. Утврђено је и да објекти намењени рекреацији и рехабилитацији запослених, изграђени из средстава које су они издвајали из својих зарада, не могу бити предмет приватизације или отуђени. Питање власништва над овим објектима и начин њиховог коришћења и управљања биће уређен посебним споразумом, наводи се у документу.

Председник Синдикалне организације „Колубара“ Миодраг Ранковић истакао је да је Синдикат током преговора имао велику одговорност, с обзиром на поверење које су му радници указали на недавно одржаним јединственим изборима.

– Добијена подршка била нам је велики подстицај да истрајемо током разговора, који нису били лаки. Убудуће, наш заједнички задатак је да се старамо да све одредбе буду спроведене онако како је договорено – рекао је Ранковић и додао да је највећи терет током преговора поднео председник Синдиката радника ЕПС-а Милан Ђорђевић.

Колективни уговор ступио је на снагу даном објављивања на огласној табли ЈП „Електропривреда Србије“.

А. Павловић

Топли оброк и регрес

Постигнути споразум подразумева и издвајање већих средстава за регрес и топли оброк. Висина тих накнада биће регулисана посебним актом, у складу са одредбама Колективног уговора. – Договорено је да послодавац, тамо где за то постоји могућност, уз сагласност запосленог, организује исхрану у току радног времена. Конкретно, када је реч о Рударском басену „Колубара“, тај задатак био би поверен „Угоститељству“. Они би, након организовање анкете, за оне раднике који се за то определили организовали систем исхране путем картица – објаснио је Ранковић.

Радови на НО

Ове године завршетак реализације „зеленог“ пројекта. Ускоро наставак обуке запослених за рад на систему за управљање квалитетом угља

Током 2018. године у Рударском басену „Колубара“ планиран је завршетак реализације првог „зеленог“ пројекта – „Заштита и унапређење животне средине у колубарском угљеном басену“.

Овим пројектом биће унапређена технологија откопавања угља и обезбеђен уједначен квалитет лигнита, чије ће коришћење омогућити повећање ефикасности рада термоелектрана. То ће довести до смањења негативних утицаја на животну средину.

Вредност пројекта је 181 милион евра. Финансира се кредитима ЕБРД банке (80 милиона), КfW банке (65 милиона), уз помоћ Владе Немачке (9 милиона) и учешће ЕПС-а (27 милиона). Реализује се кроз три међусобно повезана дела.

Пројекат „А“, набавка БТО система за

производњу откритке за ПК Поље „Ц“, који је финансиран кредитним средствима ЕБРД банке је завршен. За нови систем набављена је модерна рударска опрема: роторни багер, одлагач, систем трачних транспортера и систем напајања електричном енергијом.

Монтажа је комплетирана у октобру 2016. године, а производни систем почео је са радом месец дана касније. Роторни багер, капацитета 6.600 метара кубних на сат, показао се као веома продуктиван, као и читав БТО систем, који од почетка производње остварује изузетне резултате.

У оквиру другог дела „зеленог“ кредита – пројекта „Енергетска ефикасност применом еколошког система за управљање квалитетом угља у РБ „Колубара“, који се финансира из кредитних средстава и зајма КfW банке, предвиђени су Пројекат „Б“ – набавка одлагача за међуслојну јаловину за ПК „Тамнава-Западно поље“ и Пројекат „Ц“ – управљање и контрола квалитета угља на овом копу.

Монтажа одлагача капацитета 12.000 кубних метара на сат завршена је у новембру претходне године, након чега је машина транспортована на радну позицију у оквиру копа и пуштена у рад.

Пројекат „Ц“ обухвата увођење система за управљање квалитетом угља. Састоји се од три пакета, који су у фази реализације, међусобно тесно повезаних.

У оквиру пакета „Ц1“ је набавка хардвера и софтвера за систем управљања квалитетом

угља на „Западном пољу“, а извођач радова је компанија АББ.

Представници фирме АББ организовали су за учеснике пројекта из ЕПС-а и РБ „Колубара“ радионицу у Немачкој. Било је планирано тестирање софтвера, али с обзиром на то да у АББ-у нису успели да заврше све модуле, овај посао је делимично обављен. Израда софтвера је на добром путу и неће узроковати кашњење.

Према речима др Дарка Даничића, пројект-менаџера за реализацију пројекта „Б“ и „Ц“, израђени софтвер је у фази сталних корекција, редовно се прегледа и уносе промене, почев од изгледа екрана, па до функционисања система. Предвиђено је да софтвер буде завршен до краја марта, а после тога следи и фабрички пријем.

– Тестирања у којима смо учествовали била су на нашој опреми. Колеге из АББ-а задржали су део опреме коју су произвели за нас, а софтвер који су произвели инсталирали су у Котбусу и путем специјалних веза повезали су се са ЕПС-овом мрежом. Тиме је створена могућност симулирања резултата, задати су параметри копања и квалитета угља, па је било могуће пратити процес и контролу података у реалном времену – објашњава Даничић и најављује да је још једно тестирање овог типа предвиђено пре пријема, али и по пријему опреме у „Колубари“.

Извођење инфраструктурних радова на изградњи нове депоније за угаљ предмет

■ Капацитет нове депоније биће два пута већи од капацитета садашње и износиће 400.000 тона ситног угља

ОВОЈ ДЕПОНИЈИ

је пакета „Ц2“, а извођач је конзорцијум „Енергопројект Опрема“ и „Планум“. Поред већ постојеће депоније која се налази уз објекат Дробилане, ради се нова депонија. Капацитет нове депоније ће бити два пута већи од садашње – 400.000 тона и ово ће бити депонија ситног угља.

– После заостатка који смо имали у октобру и новембру због унутрашњих проблема „Енергопројекта“, покушали смо да искористимо релативно благу зиму и са те стране смо поставили приоритете – да прво обезбедимо услове ФАМ-у да почне монтажу комплетне опреме – рекао је Даничић.

Када је реч о земљаним радовима и радовима на депонији, према досадашњој динамици и количини преосталих радова, очекује се да ће бити завршени на време. Чим временске прилике дозволе, послови ће бити интензивирани, а предвиђено је да буду завршени током пролећа.

„Енергопројект“ је набавио шине и шински прибор, што је био проблем у претходном периоду. Сада следи инсталирање шина, које је условљено специфичном технологијом постављања – због подливки које захтевају одређену температуру, дефинисан број дана очвршћавања... Несумњиво, за ове радове потребно је време, али како истиче Даничић, тренутно је најбитније да је постављање шина започето. У плану је постављање шест шина дужине по 700 метара. Због ниских температура ови послови раде под шаторима

да би били обезбеђени неопходни радни услови. С почетком пролећа и топлијим данима, процес ће бити знатно бржи кад буде могуће радити на отвореном.

У овом пакету највећи проблем је челична конструкција. Подиспоручилац „Енергопројекта“ је у великом закашњењу и самим тим онемогућава почетак монтаже транспортера, што кашњење чини већим. Инсистирало је да „Енергопројект“ укључи још подиспоручилаца како би покушао да надокнади изгубљено време. У току је провера додатних подиспоручилаца од стране Пројектног тима и консултаната.

Пакет „Ц3“ је у фази монтаже справа. До сада је произведено око 95 процената, а на градилиште испоручено око 80 процената опреме коју је произвео ФАМ. Проблем је обезбеђивање услова од стране „Енергопројекта“ да радници ФАМ-а могу да раде монтажу опреме. Поента је да се што више рашири простор за већи број послова паралелно.

Опреме на градилишту има у великим количинама. Само током новембра и децембра прошле године било је 120 испорука опреме на градилиште, па је чак недостајао и смештајни простор. Опрема је у међувремену распоређена.

За послове уградње опреме на старом постројењу депоније, неопходно је сачекати да погон не ради, тако да је предвиђено да сви машински и електропослови буду

обављени током годишњег ремонта угљених линија, од 9. маја до 3. јуна. Потребне су интервенције из машинске области, уградња дела опреме, трачних вага, online анализатора, као и послови око електроопреме. У овом периоду планирана је и реконструкција транспортера Т8, којом ће бити ојачана трака за сипање угља са нове депоније. Пројекат за овај посао завршен је у „Пројекту“ и прослеђен извођачу радова, ради благовремене припреме материјала.

Н. Живковић

Настављају се обуке запослених

У наредном периоду планиран је и наставак обука запослених који ће радити на процесу управљања квалитетом угља. Према Даничићевим речима, с обзиром да је завршен детаљни инжењеринг и конкретизована слика опреме, обука ће бити допуњена мањим бројем људи који су одабрани да раде у тимовима који ће пратити процес. Пре две године, када су обуке почеле, није се знало каква ће конкретно бити опрема, па су радници обучавани за основне начине рада. Један део курсева ће урадити РМС тим, односно представници консултаната. Други део је предвиђен уговором и организација припада фирми АББ. Обука ће бити организована на ЕПС-овој опреми по монтирању.

КОПОВСКИ СНЕЖНИ ПЕЈЗАЖ

Шта је за нас десетак ледених дана, каже посада багера који се недавно, због реконструкције, прикључио Четвртом БТО систему

БТО систему, чинило се да је температура много нижа.

Док је хладноћа „резала“ са свих страна, Саша Пауновић, шеф Првог БТО система на коме овај багер носи производњу, објаснио нам је разлог „селидбе“.

– Због недостатка смештајног простора, неопходно је извршити реконструкцију Првог БТО система, која подразумева потпуну промену његовог положаја. Наш одлагач је тренутно у ремонту, а багер

се након два дана транспорта прикључио Четвртом, где помаже „глодару 3“ у отварању угља – прича Пауновић.

Он нам је објаснио да је за рударску струку веома интересантна „ситуација“ у којој се Четврти БТО систем тренутно налази. Створена је могућност да, уколико приликом копања угља наиђу на прослојке, угљени багери „глодар 1“ и „глодар 3“ товари јаловинске масе на траке

Четвртог система. Уз припадајући багер „глодар 2“ и новопридошли „глодар 6“, тракама новог Четвртог БТО система тако се транспортује јаловина коју копају чак четири багера. То изискује изузетну координацију и сарадњу између свих укључених у производњу, па су шефови система непрекидно у контакту са директором и управником копа, али и са старешинама смена и пословођама.

Рудари Поља „Б/Ц“ прве „озбиљне“ снежне падавине ове зиме дочекали су спремно.

Током неколико зимских дана производња се одвијала уобичајено, уз ту разлику што је шарену палету земљаних боја заменио бели крајолик. Или је, због угља на копу, можда прикладније рећи – сивкасти.

Наша екипа посетила их је последњег фебруарског дана, који је са девет степени Целзијуса испод нуле био један од најхладнијих ове зиме. На ледини, уз точак „глодара 6“ који се недавно „придружио“ Четвртом

– Приоритет је „глодар 1“ који копа угаљ, тако да се сви управљамо према њему. Он „диктира“ да ли ће се радити мањим или већим капацитетом – каже наш саговорник и додаје да је у зимским условима веома важно и да се стално контролише материјал и стање на тракама, да не би долазило до загушења.

Док је током разговора са шефом система снег прштао по нама попут ситне прашине, комплетна посада се окупила за фотографисање. Сви су били добро расположени, што нас је зачудило, с обзиром на то да су „сишли“ у средиште копа. Објаснили су нам да им је сада много лакше него на претходној позицији на копању кипе, односно старог одлагалишта Поља „Д“.

– Константно смо имали проблема са трасом, радили касете, самостално насипали трасу, прерађивали је, што су технолошки веома захтевне операције. О пуцању папуча да и не говоримо. Овде је терен стабилан, тврд, материјал такође добар за копање, просто не можемо да се навикнемо на повољне услове за рад – каже Пауновић.

Миладин Николић, бравар који има 41 годину стажа, каже да су рудари припремљени за све, али да им недостаје обучених радника.

– Младе колеге немају довољно искуства, а познато је да је, да би се „искалио“, на пример, добар бравар на копу, потребно много обуке и времена. Ипак, најважније је да постоји жеља да се научи, толеранција и спремност да се помогне другима – рекао је Николић.

На терену смо срили и Синишу Столића, машинског пословођу, који је на Првом БТО систему од првог радног дана, 13. маја 1983. године. На копу је „прегурао“ толико зима, па за ову каже да је мачји кашаљ.

– Шта је за нас неколико дана већег снега и минуса? Током зиме тешко је и за раднике и за машине, али као и увек до сада – прегураћемо. Важно је да

Услови

Осим хладноће, на посао утиче и расположиви број људи, али и стање опреме. Ипак, боримо се, радимо и постижемо резултате – каже Синиша Столић.

увек пазимо на то да не дође до пуцања услед залеђивања. Уљне пумпе нам због подмазивања раде нон-стоп – рекао је Столић.

Драган Гаврић, багериста „глодара 6“, каже да зимски услови са гледишта његове професије значе појачану опрезност због смањене видљивости.

– У овом делу сезоне материјал је лепљив, затрпава систем и багер, што тражи више чишћења. Мора се бити опрезан и када је реч о количинама, да не би дошло до загушења система. Усаглашавамо рад са осталим багерима и нон-стоп смо у контакту са диспечерима који воде динамику откопавања. Ипак, када поредимо ситуацију са оном на ранијој позицији, заиста се може рећи да је овде бања. „Горе“ нам је била лоша траса, материјал заводњен, муке... Овде је све како треба – терен, материјал, милина је радити – испричао нам је Гаврић и додао да је зими трећа смена напорнија од других.

Његов најближи сарадник Владан Ђерић, планир-мајстор, на „глодару 6“ има 30 година радног стажа. Његово занимање међу „Колубариним“ рударима важи за једно од најодговорнијих.

– Посао ми је да наводим багер и одговоран сам за то да се случајно не деси да он „потоне“. Радим са булдожером и, наравно, сигнализиром багеристи сваку уочену промену. Пиштаљка ми је главни алат – рекао је Ђерић и додао да је за њега пресудна околност у раду то што са багеристом чини уигран тандем.

Физички, није тешко бити планир-мајстор, али је одговорност велика.

– Нарочито уколико се ради у условима какви су били на нашој претходној позицији, где су стрес и ризик да дође до неке непредвиђене ситуације били константни – истакао је Ђерић.

Како планир-мајстор за багер, тако је сменски пословођа система директно одговоран за систем. Горана Ђорђевића срили смо у пролазу, док је журио на терен. Кратко се сложио да сигурност нове позиције не може да се мери са претходном и додао да за сада нису проблем ни снег ни лед.

– Тешко ће бити када све то почне да се топи – објаснио је он.

Д. Весковић

Моћна машина ПОЛОЖИЛА ИСПИТ

Директор „Тамнава-Западног поља“ Горан Томић поред новог одлагача

Тест показао да је остварена расположивост од готово 99 одсто. Преко одлагача радиће и Трећи јаловински систем, чиме ће његов капацитет бити максимално искоришћен

Тестирање новог одлагача на „Тамнава-Западном пољу“, набављеног у оквиру Пројекта Б „зеленог кредита“, завршено је како је уговором и предвиђено у јануару, и то изузетним резултатом на тесту расположивости. Машина је радила 72 смене током 14 дана и за то време је остварена

расположивост од готово 99 процената, што је одличан резултат.

Монтажа модерне рударске машине, капацитета 12.000 кубних метара на сат (који је чини највећом овог типа у ЕПС-у), завршена је у новембру 2017. године, након чега је она транспортована на позицију у оквиру копа и прикључена Трећем јаловинском систему. Одлагач је набављен да би дугорочно обезбедио поуздан рад система за међуслојну јаловину.

Горан Томић, директор „Тамнава-Западног поља“, рекао је да су на најпродуктивнијем „Колубарином“ угљенокопу задовољни радом одлагача у пробном периоду.

– Машина је, након уклапања у систем, показала добре резултате. Иако смо је због недостатка материјала покренули на траци крајој него што је планирано, продужеци и технолошке операције које смо убрзо извели омогућили су да поставимо заиста моћан систем.

Ситни недостаци и примедбе, које смо забележили током уходавања справе, одмах су отклоњени – каже Томић.

Директор копа наводи да је током последње две недеље пробног рада спроведен тест временског искоришћења одлагача. Он је завршен успешно, јер није било озбиљних застоја као последице рада машине која се тестира. Испуњен је услов од 94 одсто временског искоришћења, што је такође веома добар резултат.

– Ова машина је пројектована за много веће капацитете од оних које ми тренутно остварујемо. Тек током лета, а можда и касније, моћи ћемо да обезбедимо праве услове и пружимо јој прилику да, када је реч о протоку материјала, покаже своје праве перформансе. На основу онога што смо до сада видели, она је спремна да испуни све наше захтеве – рекао је Томић.

Рад одлагача у оквиру Трећег БТО система у овом тренутку је веома важан за процес производње на „Тамнава-

Западном пољу“. Ипак, праву прилику да се „размаше“ нова машина добиће током маја, када ће након завршеног ремонта угљених система на њега бити повезана и укључена комплетна међуслојна јаловина која се производи на овом угљенокопу. С обзиром на његове изузетне

Тест капацитета

Дарко Даничић, пројект-менаџер за реализацију пројекта „Б“ и „Ц“, објашњава да ће тест капацитета бити урађен накнадно, јер тренутно стање на копу није омогућавало ископ и транспорт максималних количина материјала. „FL Smith“, произвођач машине (некадашњи „Сандвик“), обавиће тестирање кад се за то буду стекли услови. Потписан је анекс уговора који је временски ограничен до краја марта, а током овог периода неопходно је да произвођач испоручи још један део уговорене опреме, који није утицао на почетак рада.

могућности, на нови одлагач остаће укључен и Трећи јаловински систем који нема свој одлагач, погонске станице, транспортне и одлагалиште, јер је његова опрема у међувремену укључена у производњу на Пољу „Г“. На овај начин ће могућности нове опреме бити максимално искоришћене.

– Трећи јаловински систем веома је важан за производњу „Западног поља“. Док је коефицијент откривке био 2:1, коп је радио са два БТО система. Сада, како радови напредују ка југу, долазимо до компликованијег дела лежишта и тај однос постаје неповољнији.

У овом моменту износи 2,5:1, са тенденцијом раста, тако да два јаловинска система неће бити довољна да открију потребне количине угља – објашњава директор копа.

Он наводи и да је претходних година количина прослојака у угљу била око 30, а да је сада већ око 50 одсто. Међуслојног песка, кога је између првог и другог слоја угља пре неколико година било између четири и шест метара, сада има у слоју дебелом око осам-девет метара.

– Сви ови параметри говоре да су услови у лежишту сада много сложенији, тако да ова година мора да буде у знаку

производње откривке. Она је, током прва два месеца ове године, била на завидном нивоу, о чему говори и податак да је планирани биланс премашен за 40 одсто. Ако има довољно откривеног угља, лако га је откопати, па је и производња лигнита била у складу са планом – рекао је Томић.

Директор копа додаје да проблем представља то што на Трећем јаловинском систему тренутно нема довољно запослених.

– „Повукли смо“ по неколико радника са свих система и некако се сналазимо, али недостатак људства и даље је осетан. То је

важан фактор, који се неминовно одражава на ефективност рада, али и на капацитет производње – објашњава Томић.

Посету новом одлагачу директор копа закључио је констатацијом да је важно да се у „Колубари“ у континуитету набавља нова опрема.

– Након 20 година искуства на „Тамнава-Западно Пољу“, током којих је опрема редовно пристизала, могу да кажем да је свака нова машина врло брзо „исплатила“ себе. Рад на новој опреми знатно смањује трошкове процеса производње – рекао је Томић.

М. Димитријевић

■ Угаљ изузетног квалитета пристиже са Поља „Г“

За сигурност производње

На систему који ће до јесени наизменично копати угаљ и јаловину, производња се одвија према плану. Лигнит високе калоријске вредности обезбедиће потребан квалитет енергента из „Колубаре“

Производња лигнита на новом „Колубарином“ угљенокопу, која је након реконструкције система почела крајем децембра прошле године, одвија се без проблема. Иако је зима накратко показала своје право лице током последње седмице фебруара, рудари су успели да одрже задати производни темпо и остваре предвиђене билансе, уз примену посебног режима рада који је на коповима уобичајен када температуре „спадну“ осетно испод нуле.

До маја, када ће „глодар 900“ поново почети да ради на откривци, планирано је да се производи око 400.000 тона угља месечно. Због велике калоричне вредности од 8.000 килоцула по

килограму, овај угаљ намењен је, пре свега, за повећање квалитета угља са „Западног поља“. Када је реч о Пољу „Г“, стручњаци кажу да је најважнији квалитет, али није занемарљива ни количина од око 3,4 милиона тона, колико износи планирана годишња производња.

– Задовољни смо резултатима које смо остварили на откривци, али и на угљу. Било је недоумица око тога колико ће „глодар 900“ ефикасно моћи да производи лигнит, иако је на том послу већ био ангажован на „Тамнава-Западно пољу“, мада на угљу знатно слабијег квалитета. Показало се да, уз извесне промене у технологији, све добро функционише, посебно у горњим слојевима, у којима су услови слични онима на „Западу“ – рекао је Радојица Радојић, технички директор копа.

Он је подсетио да је план био да на почетку експлоатације буде произведено 1,6 милиона кубика квартарне глине и шљунка. План је премашен за тридесетак одсто, па је у периоду септембар – децембар ископано и одложено више од два милиона кубика чврсте масе. Јаловински систем заустављен је 9. децембра, урађена је реконструкција, а транспортери, који су до тада служили за одлагање откривке, постављени су тако да преко њих може да се копа угаљ. Да би била започета производња лигнита, било је потребно да буде

■ Радојица Радојић

заустављен и систем међуслојне јаловине на суседном копу. Тако су ослобођена два, а касније још један транспортер, неопходни за повезивање система са Дробиланом.

– У отвореном угљеном слоју, у горњим резovima има и прослојака, па смо у почетку морали самостално да их пребацујемо. Ослобађањем трећег транспортера са „Западног поља“, 7. јануара поставили смо и систем за међуслојну јаловину. Од тада имамо комплетиран угљени и систем међуслојне јаловине, јер прослојке пребацујемо преко одлагача и банда, који код нас ради као самоходни транспортер – објашњава техничке детаље Радојић.

Јаловина кренула у септембру

Радојић је подсетио да је производња јаловине на Пољу „Г“ отпочела у септембру 2017, након што је успешно преусмерено 2,6 километара тока реке Колубаре. – Измештање корита омогућило нам је да на новоотвореној локацији поставимо три транспортера и допремимо Трећи јаловински систем са површинског копа „Тамнава-Западно поље“. Урадили смо кратку инвестициону оправку роторног багера „глодар 900“ и почели са радом. На источној граници „Великих Црљена“, на који се Поље „Г“ наслања, а који је био природни наставак „Тамнава-Источног поља“, поставили смо етажни транспортер, а одлагали смо на откопани простор затвореног копа – рекао је Радојић.

Све до октобра, када би механизацији на копу требало да се прикључи „глодар 2“, наизменично ће се копати јаловина и угаљ. Након тога, последња три месеца ове године, угљени и јаловински систем радиће заједно.

Током последњег квартала 2018. године на копу ће упоредо радити и угљени и јаловински систем, па се очекује технолошки сложенија производња. С обзиром да се налази у зони измештеног корита реке, а дубина је 30 метара, приоритет ће бити стабилност косине на западној граници Поља „Г“.

М. Димитријевић

Ново „лице“ Поља „Д“

Запослене на Пољу „Д“ током ове године очекује реконструкција производних система, како на западној тако и јужној страни копа.

Током 2016. Поље „Д“ подељено је на два дела – северозападни према Вреоцима и јужни према Зеокама, а радови који ће бити изведени ове године поново ће значајно изменити изглед овог угљенокопа.

Владан Ивковић, технички директор, наглашава да је годину „трансформације“ започела непланирана реконструкција Првог А БТО система, због замене куглибана на „ГЗ“, који је био носилац производње на овом систему. На његово место, са Другог БТО система транспортован је багер „Г4“.

– Недуго затим, променили су се и остали системи за производњу откривке на западној страни копа, услед појаве клизишта у северозападном делу, које је обухватило етажу Четвртог и Другог БТО система. Били смо принуђени да отпочнемо реконструкцију најпре Другог БТО система, тако да је он заједно са поправљеним багером „ГЗ“ и измењеним позицијама транспортера, релативно брзо враћен у функцију – рекао је Ивковић и нагласио да је ситуација са Четвртим БТО системом била нешто другачија.

Овај систем је, објашњава наш саговорник, током јануара

и фебруара постављен на привремену позицију ради континуираног откопавања откривке, са циљем стабилног рада БТУ линије и багера „Г7“ који откопава угаљ. Проблематично је, истиче Ивковић, то што ће услед временских прилика следећа реконструкција Четвртог БТО система, током које ће он бити пребачен на вишу позицију и преузети откопавање јаловинских маса на етажама Првог А и дела Другог БТО система, трајати дуже од планираног.

– Предстоји нам поновно измештање БТУ линије са багером „Г7“. Са овом променом позиције система багер ће бити померен са коте 15 на 95, за рад на повијеном слоју на северној косини Поља „Д“. Ово ће бити један од најобимнијих послова током ове године, који је био планиран за 2019, ћемо му приступити нешто раније – објаснио је Ивковић.

У складу са овим пословима, измењен је и ремонтни план, тако да ће у априлу, уместо планираног БТС система са багером „Г8“, бити урађен ремонт БТУ линије и „Г7“. Период инвестиционе оправке биће искоришћен и за измештање транспортера.

– По завршетку ремонта и транспорта „Г7“ са пратећим „бандвагеном 1“, очекујемо да у мају кренемо са откопавањем угља на повијеном слоју. Ово је изнуђен и непланиран посао на северозападном делу, који ће омогућити завршетак откопавања

на повијеном слоју. Касније у току године, опет ће бити извршене реконструкције делова система. То практично значи да како багер „Г7“ буде откопавао угаљ и спуштао се низ повијени угљени слој, системе на откривки реконструкцијом пребациваћемо иза фронта радова „Г7“ на подини. Проблем је што смо ове капиталне радове започели по веома лошем времену и надамо се да ће се што пре створити услови да „навалимо пуном паром“, као што то већ деценијама на Пољу „Д“ и радимо – изричит је Ивковић.

Наш саговорник каже да их подједнако обимни послови очекују и у јужном делу копа, на коме је због санације претоварног дела на багеру „Г5“ који је радио на Шестом БТО систему, било неопходно изменити планирану динамику радова.

– На његово место са Трећег БТО система повучен је „Г10“ са „бандвагеном 2“, главни багер овог система, који ради и на чишћењу и откопавању првог угљеног слоја. Његовим преласком на рад транспортера на Шестом БТО систему практично смо поново ставили у функцију Трећи БТО систем, док Шести БТО стоји због санације претоварног уређаја „Г5“. За транспорт, како овог багера, тако и „Г10“ посебно су рађене трасе за транспорт, што је одузело доста времена и изискивало додатно ангажовање машина – прича Ивковић.

У том делу копа багер „Г8“ тренутно откопава главни угљени слој у јужном делу и очекују да ће, зависно од ситуације на терену, моћи да ради на тој позицији до инвестиционе оправке која је померена за 5. јун. У периоду ремонта БТС система, планирана је поновна реконструкција положаја везних и етажних транспортера ове линије.

По завршеном ремонту, „Г8“ ће откопавати први угљени слој. Багер „Г10“ ће добити свој, односно, биће формиран независан Трећи БТО систем. Ипак, постављање трајнијих позиција за овај систем очекује се тек у другој половини године.

Планирано је да багер „Г5“ по завршеној санацији почне да ради на Шестом БТО систему. На тој позицији ће бити само привремено, до ослобађања погонских станица транспортера. Радиће на претоварању откопаних маса на Пети БТО систем. Њих ће одлагати „одлагач 6“ до израде траса и транспорта „одлагача 7“, који је ревитализован и преузет са површинског копа „Ћириковац“. Оно што сасвим извесно очекујемо јесте да ће, након ових реконструкција и извеснијег позиционирања производне механизације у јужном делу копа, бити омогућено формирање независног Петог, Трећег, Шестог БТО система и БТС линије – закључио је Ивковић.

Д. Весковић

Руководство Огранка Рударски басен „Колубара“ почетком фебруара усвојило је нову „Политику интегрисаног система менаџмента“, која обухвата и елементе који се односе на захтеве стандарда ISO 50001 за управљање енергијом.

Како стоји у документу, РБ „Колубара“ ће и убудуће свој пословни успех и развој заснивати на квалитету у производњи, преради и транспорту угља, смањењу трошкова пословања, унапређењу животне средине, безбедности и здравља на раду, као и друштвено одговорном

Нова политика ИМС-а

пословању, у складу са међународним стандардима ISO 9001, ISO 14001, ISO 45001 и ISO 50001.

Прве две тачке документа се односе на планирање свих процеса и реализације планова уз потпуну усклађеност са законском регулативом Републике Србије и стално повећање степена рационализације и унапређења пословања и остваривање стабилног раста и развоја.

Истакнут је значај заштите животне средине и наглашена

обавеза да буду сагледани потенцијални ризици и ванредне ситуације. Такође, дефинисано је опредељење да буде подстицана примена и инвестирање у енергетски ефикасне технологије, ради постизања енергетске ефикасности и оптимизације трошкова и напоменута важност побољшавања енергетских перформанси.

Између осталог, наведено је и да ће Огранак примењивати захтеве инфраструктуре квалитета и испуњавати законске

услове и захтеве техничке регулативе и на тај начин стварати неопходне услове за функционисање и безбедан рад постројења и опреме, као и за рад лабораторија и контролних тела.

Део политике је и обука и усавршавање запослених, као и неговање сарадње и осећаја припадности организацији.

– Одрживи успех организације биће постизан кроз задовољавање потреба запослених, корисника производа и услуга и других заинтересованих страна током дужег временског периода – наведено је у документу.

Т. К.

Широк спектар модерних метода

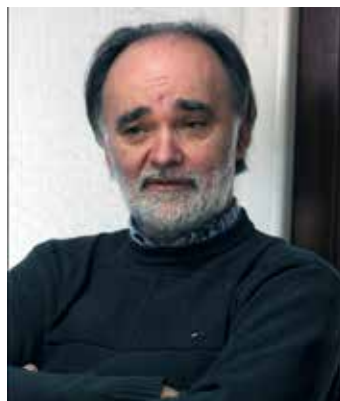
Мерења из области електротехнике захтевају редовну едукацију, примену иновација и учествовање на стручним семинарима и саветовањима

Одељење за испитивање и контролу електрослужбе површинских копова РБ „Колубара“ током априла почиње други циклус акредитације за лабораторијско испитивање, чиме ће, у овом сегменту делатности, потврдити акредитовани статус утврђен 2014. године. Провере о којима је реч врше се на сваке четири године, а контролно тело овог одељења, акредитовано 2013, отпочело је други циклус током 2017. године.

Акредитације су резултат дугогодишњег квалитетног рада и сталног усавршавања запослених, истиче Драган Ристивојевић, шеф одељења и додаје:

– У оквиру контролног тела и лабораторије имамо акредитоване 43 методе. Међу њима су мерења у електроенергетским постројењима са напонам већим од 1.000 волти, комплетна мерења у нисконапонској мрежи, мерења везана за громобранску и релејну заштиту, као и пренапонске појаве. Радимо термовизијска испитивања, као и мерења угла губитака у трансформаторским уљима. На тај начин стиче се увид у стање електроинсталација високог, средњег и ниског напона. Иза свих метода стоје бројне техничке препоруке, стандарди и правилници.

Он наглашава да се запослени у Одељењу за испитивање и контролу електрослужбе површинских копова труде да непрекидно проширују поље свог рада.

Драган Ристивојевић

– Пракса је да сваки проблем решимо потпуно, а то подразумева и ситуације које „излазе“ из оквира стандарда. Наш посао обухвата огроман број различитих мерења која су у принципу превентивна, али није редак случај да делују и корективно – објашњава Ристивојевић и додаје да је сарадња са запосленима на површинским коповима и у „Прерадиној“ Сувој сепарацији одлична и да функционишу као добар тим.

Поседовање акредитација и велико искуство отварају овој екипи бројне могућности за рад ван Огранка РБ „Колубара“, у осталим деловима „Електропривреде Србије“. До сада су радили за „ТЕ-КО Костопац“ и у мањој мери за трећа лица. У јуну 2017. године добили су и теренско возило које им је било неопходно за транспорт људи и опреме.

– У нашем одељењу тренутно има 14 запослених, што је мање него што је систематизацијом предвиђено. Смештени смо на две локације, део на „Тамнави“, а део у Барошевцу. Имам само речи хвале за своје младе колеге, који посао обављају предано и квалитетно, поштују рокове и спремни су да се усавршавају и проширују своја знања – каже Ристивојевић, додајући да је драг електротехничке струке управо у томе што се стално отварају нова поља и изазови.

Са њим се сложила и Далиборка Илић, која се бави превентивним одржавањем електропостројења, односно термографијом, и једина је жена у тиму која ради и на терену.

– Термовизијом испитујемо електричне спојеве, далеководе, трафостанице и електропостројења. Одлично би било када бисмо то радили и на багерима пред инвестициону оправку, јер бисмо могли да укажемо на потенцијални квар који другачије не би било могуће предвидети – рекла је она.

Најмлађи у екипи је Горан Ђерић, електротехничар, који обавља послове везане за термографију, као и мерења уземљења.

– Изузетно смо добар тим. Одлично сарађујемо, струка је на првом месту, али мора се поштовати и ред и дисциплина – каже Ђерић.

Наши саговорници сложили су се да бављење испитивањем и контролом електрослужбе захтева сталну едукацију, праћење техничких и технолошких иновација и учествовање на семинарима и саветовањима из ове области на којима су запослени у овом одељењу до сада су представили више од 45 стручних радова.

Р. Лазић

Уигран тим који се стално усавршава

Контрола стандарда

Слободан Дамњановић, руководилац менаџмента система квалитета, стара се о документацији и спровођењу стандарда 17025 за лабораторијско испитивање и 17020 за контролна тела.

– Имамо обавезу да контролишемо инструменте и резултате мерења заједно са другим лабораторијама или контролним телима, која и дају стручне закључке. Контролних тела у Србији нема много, па сарађујемо са тимом из Зрењанина и Институтот „Никола Тесла“, док је лабораторија више – рекао је Дамњановић.

Најквалитетнија „деми“ вода

Деминерализована вода користи се током процеса сушења угља, али и за даљински систем грејања

Котлови „Прерадине“ Топлане у Вреоцима раде током зимске сезоне пуним капацитетом, производећи пару неопходну не само за процес сушења угља, него и за производњу топлотне енергије која покреће даљински систем грејања Лазареваца. Мање је, међутим, познато да напојна вода за те котлове настаје од деминерализоване, која се производи у специјализованом Топлином Погону за хемијску припрему воде.

Систем функционише тако што се уз помоћ водозавода сакупља индустријска, такозвана „сирова“ вода, која се затим унутар погона прерађује, све док не достигне одговарајући квалитет.

– У оквиру система годишње буде прерађено око 700.000 кубика сирове воде, од чега произведемо од 450.000 до 500.000 кубика деминерализоване воде. Током летњих месеци, производња „деми“ воде износи око 30.000 до 40.000 кубика, док у зимском периоду, када раде оба котла, достиже и 60.000 кубика на месечном нивоу – каже Владан Обрадовић, управник Топлане и напомиње да постројење, иако је по својој снази мање од осталих, по капацитету произведене деминерализоване воде спада у највећа у Србији.

Контрола квалитета воде

Гордана Јовановић, главни пословођа Погона за хемијску припрему и инжењер технологије за воду, објаснила нам је детаље технолошког поступка.

– Након што стигне, „сирова“ вода одлази у реактор у којем додавањем кречног млека и таложењем чврстих материја уз ферихлорид као коагулант почиње процес декарбонизације. Из реактора излази избистрена „дека“ вода, која се, након што прође пешчане филтере, опет „шаље“ у посебан резервоар. Она се једним делом користи за хлађење машина у оквиру Топлане и за допуњавање система грејања Лазареваца, док се други, највећи део прерађује даље и од њега се на крају добија деминерализована вода – каже Јовановић.

Пословођа објашњава да даљи поступак подразумева да „дека“ вода пролази кроз јонске филтере, а затим се транспортује у напојне резервоаре у којима се врше последње припреме за њено слање у Топлане котлове.

У погону кажу да је „деми“ вода која је резултат овог процеса изузетно доброг квалитета, што потврђују редовне хемијске анализе и контроле квалитета. Иако се у овом тренутку користи само за напајање парних котлова, постоји много идеја и могућности за ширу примену овог производа.

О томе да читав погон добро функционише запослени брину даноноћно, радећи по сменама. Њихова обавеза је да прате прераду регулишући проток „сирове“ воде, праве и додају потребне хемикалије, контролишу рад пумпи и дозерица, ниво воде у резервоарима и обављају потребне хемијске анализе.

Како се у погону користи неколико опасних материја, неопходно је коришћење заштитне опреме. Посао је специфичан и ризичан и, уз разрађене процедуре везане за безбедност, захтева велику радну дисциплину. Почетком 2016. године почела је да ради нова дозирна станица за амонијачну воду и хидразин-хидрат, тако да је ризик за раднике значајно смањен.

– Последњих година у погону је урађено неколико значајних реконструкција. Монтирана је растеретна комора, уграђене су такозване цевасте испуне у реактору и уграђени вентили за одмљивање реактора. Такође, монтирани су нови пешчани филтери и унета нова маса у јонске филтере – рекао је управник Топлане и најавио да је за ову годину планирана санација пешчаних филтера, као и реконструкција „деми“ одељења и замена јонских филтера.

М. Мијаљевић

Т. Симић

Набављена мобилна лабораторија

Сектор за заштиту и унапређење животне средине Рударског басена „Колубара“ средином фебруара набавио је мобилну лабораторију за мерење квалитета ваздуха. Опрема, чија вредност износи око девет милиона динара, јединствена је овог типа у ЕПС-у, а с обзиром на средства која су до сада издвајана за услугу мерења у екстерним лабораторијама, надлежни очекују да ће се ова инвестиција исплатити за мање од две године.

Према речима Александра Симића, руководиоца Службе за заштиту и унапређење животне средине РБ „Колубара“ – Површински копови, нова опрема биће коришћена у свим деловима Огранка, јер може бити прикачена за било које возило са куком и једино што захтева је екстерно снабдевање електричном енергијом.

– Ово улагање ће омогућити Служби да се у наредном периоду потпуно осамостали, односно да не зависи од услуга екстерних лабораторија, што је велики помак. Такође, отвара нам се и могућност да контролу квалитета ваздуха обављамо и у осталим деловима „Електропривреде Србије“ – истакао је Симић и додао да ће опрема бити пуштена у рад одмах након регистрације.

Планирано је да нова лабораторија припадне лабораторији у „Преради“.

– Сматрамо да ће оваква организација посла олакшати добијање потребних овлашћења. Тако ћемо подићи капацитет саме лабораторије, али и целог Огранка, када је реч о стручним пословима у области мерења параметара животне средине – каже Симић.

Помоћ пољопривредницима

Субвенционисана набавка прикључне пољопривредне механизације, као и развој сточарства, пчеларства, повртарства и воћарства

Секретаријат за привреду Града Београда ове године издвојио је 180 милиона динара за субвенције у области пољопривредне производње на територији Града Београда. Подстицајна средства биће распоређена на основу четири недавно расписана јавна позива, а у новоотвореној Канцеларији за пољопривреду ГО Лазаревац кажу да је интересовање велико и да је пријем потребне документације у току.

У свим инвестицијама које на овај начин буду реализоване, Секретаријат Града учествоваће са 60, а пољопривредници са 40 одсто потребних средстава.

Субвенције ће бити распоређене у четири области. Када је реч о прикључној механизацији, биће стимулисана куповина приколица, растуривача ђубрива, фреза, фреза пипалица, цистерни и остале опреме која се користи у свакодневној производњи. Остатак ће бити уложен у сточарство, пчеларство и повртарство и воћарство, и то за куповину квалитетних приплодних грла оваца, коза и стеоних јуница, набавку врцаљки, кошница, отклапача саћа и друге пчеларске опреме, као и за постављање пластеника, противградних мрежа и система за наводњавање воћа и поврћа.

Јавним позивима прецизирани су услови за добијање средстава за изградњу пластеника, да он буде на површини од најмање три ара и да домаћинство има независни извор напајања водом. За набавку стеоних јуница потребно је да домаћинство има три „уматичена“ грла, док код овчарства не постоје услови за аплицирање. Да би могли да учествују у конкурсима, пчелари морају да имају најмање 20 друштава.

У Канцеларији за пољопривреду кажу да је крајем фебруара за доделу средстава аплицирало више од 150 пољопривредних домаћинстава. Највише је заинтересованих за сточарство и пчеларство, али има много пријава и за набавку механизације. Планирано је да сви конкурси, осим пчеларског који је отворен до 5. априла, буду завршени током марта.

Ненад Бачанац, члан Већа ГО Лазаревац задужен за пољопривреду, задовољан је условима дефинисаним јавним позивом за пољопривреднике.

– Овако формулисани подстицаји Града Београда и општине Лазаревац, који подразумевају да пољопривредно газдинство приликом набавке машине вредне, рецимо, 100.000 динара, учествује са само 40.000, изузетно су повољни чак и за европске оквири – каже Бачанац и објашњава да се овогодишње субвенције надовезују на прошлогодишња улагања у област пољопривреде, која су такође била значајна.

– Тада смо имали и јавни позив за набавку трактора, али Град то ове године није могао да понови, јер је ограничен чињеницом да је програм Европске уније за донације пољопривредним газдинствима расписао позив за ту врсту механизације. Када смо правили планове трудили смо се да све уклопимо, да оно што није обухваћено поменути програмом расписише градски Секретаријат, а оно чега нема ни ту, „покрије“ општина, чиме бисмо што је могуће више проширили лепезу могућности – рекао је Бачанац и додао да је установљено да пољопривредници са територије наше општине нису довољно информисани о подстицајима и субвенцијама у области којом се баве.

Проблема има и са припремом потребне документације.

– Зато смо организовали СМС обавештавање које нам омогућава да произвођаче директно информисемо о расписивању јавних позива, документацији и осталим фазама процедуре. Отварање Канцеларије за пољопривреду такође је корак у смеру приближавања корисницима, који се овде могу распитати о томе како да региструју своје газдинство и добију помоћ у његовом

Рекордна улагања

– Подстицајна средства Града Београда нису опредељена према општинама, већ директно ка пољопривредним произвођачима. То, свакако, значи да ће што боље буду организовани, са што потпунијом и исправном документацијом, пољопривредници донети више новца у Лазаревац. Током прошле године чак 140 пољопривредних газдинстава остварило је право не неку врсту субвенције, тако да смо на територији општине имали директне инвестиције у пољопривредну производњу од преко 35 милиона динара. То је више новца него у претходних 10 година. Ако се тренд и заинтересованост које смо до сада забележили наставе, очекујемо да ту рекордну цифру ове године надмашимо – каже Бачанац.

вођењу. Средства која је Град Београд ове године определио за пољопривредне субвенције су знатна, општина Лазаревац наставља са својим подстицајима, а почетком априла очекују нас и позиви на републичком нивоу. Све су то, уз поменути програм Европске уније, могућности које треба искористити – каже Бачанац.

Радна група која је ангажована у новоотвореној Канцеларији помаже заинтересованима и приликом израде пројеката, неопходних када је реч о европским стимулативним програмима. Осим тога, њихов задатак је и да пружају и саветодавне услуге и помоћ при реализацији нових идеја.

М. Радосављевић

■ Велико интересовање пољопривредника за стимулативне програме

Заједничка изложба младих колега

Изложба слика и цртежа дугогодишњих пријатеља, колега и уметничких сарадника Наташе Јанковић и Александра Павлића, одржана током фебруара у лазаревачкој Модерној галерији, имала је, према речима аутора, за циљ да заинтересованој публици прикаже њихово студентско стваралаштво, које сматрају плодноним периодом у свом сликарском раду.

Ово двоје младих академских сликара познају се и сарађују већ више од десет година. Мада њиховим реалистичким радовима из периода студија многи приписују неспоран квалитет, обоје уметника су се, тражећи сопствени израз, касније удаљили од овог стила.

Наш суграђанин Александар определио се, тако, за сликарство посвећено темама православне цркве.

Свештеник Влада Димитријевић, говорећи на отварању изложбе, открио је да је Павлић још као основац, у шестом разреду, заједно са одраслим иконописцима осликавао фреске у лазаревачком Храму Светог Димитрија.

– Иконописом се бавим још од детињства, а већ као ученик шестог разреда основне школе имао сам две самосталне изложбе радова инспирисаних црквеном тематиком. Интересовање за овај

вид уметности подстакли су моји родитељи, посебно мајка, која је највише желела да постанем сликар. И мој отац бавио се иконама, поступком каширања, који подразумева да се репродукција залепи на даску. Много икона је прошло кроз његове руке и било у мом видокругу. Често смо заједно одлазили и у манастир Ћелије, чије монахиње су прве у Србији отпочеле обнову канонског православног сликарства – рекао је Павлић.

Александар је свој таленат развијао најпре у школи „Сезан“, сликара Зорана Ерића, а затим је учио од академског фреско-

–сликара и иконописца Владимира Карановића. Након што је уписао Академију, често је посећивао манастир Сопотани и тамо „прилагао“ своје иконе. То су за њега била путовања немерљивог значаја, која су му омогућила да унапреди свој рад и да проводи време са монасима.

Овај надарени Лазаревчанин каже да је мартовска изложба студентских радова можда била и изненађење за наше суграђане, који су мање упознати са његовим радовима световне тематике.

– Колеге које се баве савременом уметношћу често омаловажавају нас иконописце.

Зато сам желео да направим изложбу која није верског карактера и покажем да, можда, и ми можемо бити значајни у свеукупном уметничком стваралаштву – објашњава Павлић, додајући да му је најважније да ради, труди се и да се стално усавршава. Ипак, на питање о плановима одговара у складу са својим највећом инспирацијом – Човек снује, а Бог одлучује.

И Александрова колегиница Наташа, која је до сада одржала две самосталне и учествовала у више колективних изложби у угледним културним установама Београда, након студија удаљила се од реалистичких тема.

– Углавном приказујем експресивно-надреалистичке пределе из своје маште и преокупирана сам пејзажима које сликам различитим техникама. Волим да маштам и та места на која желим да побегнем када ми је тешко увек су ми пред очима – каже наша саговорница описујући своје слике ведро колорита, што је, можда, и својствено њеним годинама.

Наташа ове године планира да конкурише за пријем у УЛУС, ради на докторату, а недавно је ангажована и као професор ликовне културе у Шестој београдској гимназији.

Љ. Младеновић

Додељене награде УНО-а

На свечаној додели годишњих награда Удружења новинара Обреновца, која је 23. фебруара одржана у обреновачком Спортско-културном центру, уручено је шест признања за достигнућа у новинарству, привреди и друштвено-политичким активностима.

Милорад Грчић, в. д. директора „Електропривреде Србије“, добитник је награде за изузетна достигнућа у привреди Србије у 2017. години. Новинарску награду за прошлу годину и континуирани прегалачки рад добио је Радоје Радосављевић, руководилац Одељења за информисање и односе са јавношћу Огранка ТЕНТ и главни и одговорни уредник листа „ЕПС Енергија ТЕНТ“. У области новинске фотографије признање је добио Александар Рашин, фото-репортер листа „ЕПС Енергија Колубара“.

Појединцима су уручена још три признања у два категоријама. На наградама је у име добитника и у своје име захвалио Милорад Грчић.

Свечаности су присуствовали представници Градске општине Обреновац, привредници и грађани. Награде су додељене на десетогодишњицу излажења „Палежа“, листа чији је оснивач, поред осталих, и Удружење новинара Обреновца.

М. К.

Столић изборио победу

После првих шест мечева и нерешеног резултата у окршају две репрезентације, љубимац лазаревачке публике поразио Миху Виндиша

Некако се све наместило, уз праву спортску атмосферу, да последња борба пријатељског одмеравања снага боксера Словеније и Србије, након резултата 3:3, одлучује победника. Био је то прави спортски доживљај за Лазаревчане који су, у препуној сали СЦ „Колубара“, великим аплаузом, скандирањем и овацијама, поздравили улазак у ринг свог суграђанина Немању Столића.

Лазаревачки боксер у категорији преко 91 кг намерио се на Словенца Миху Виндиша, нешто нижег, али и тежег за четири килограма, члана Боксерског клуба „Ринг“ из Птуја. Према инструкцијама селектора боксерске репрезентације Србије Томислава Антеља, Немања је у прве две рунде директима држао противника на одстојању,

док је Миха широким ударцима (џабовима) покушавао да дође до победе нокаутом. У трећој рунди боксовало се готово спуштеног гарда, али је предност Столића била више него очигледна. Неколико аперката лазаревачког боксера добро је уздрмало противника, коме је једном одбројаван и нокаун. Када је судија у рингу Радиша Сарић подигао руку домаћег боксера у знак његове победе, нико није био изненађен, а аплаузу се придружио и словеначки борац Миха Виндиш.

Прве три борбе сусрета две репрезентације припале су младим боксерима (до 18 година). Представнике Србије селектирао је Милан Пиперски, уз асистенцију тренера Мана Марчете. Победом Матеја Раизанова (до 52 кг) над Стефаном Марковићем словеначки тим повео је са 1:0. Српски борац у лакој категорији Бојан Тимотијевић (до 60 кг) из Беочина, поравнао је резултат, савладавши Алберта Елшанија. Словенци победом Садики Гашија у полувелтеру (до 66 кг) поново воде, Ненад Јовановић није дошао до изражаја у овом мечу.

Уследиле су борбе сениора. Селектор репрезентације Србије Томислав Антељ и тренер Слободан Костић имали су тежак задатак – требало је изравнати скор и победити. У томе се успело већ у следећа два меча, пошто

је Вељко Глигорић у бантам категорији (до 56 кг) дошао до тријумфа над Алексом Гузејем, као и Немања Гавриловић против Тадеја Черного у лакој (до 60 кг). Денис Лазар био је далеко супериорнији од Николе Стевановића у полутешкој категорији (до 81 кг) и тиме је резултат изједначен, 3:3.

Након последњег меча и победе Немање Столића уручени су пехари селекторима обе репрезентације, Игору Рашићу и Томиславу Антељу. Пехар намењен најперспективнијем боксеру припао је Бојану Тимотијевићу, док је награда за најборбенији меч отишла у руке Гавриловића и Черного. Пехар за најбољег боксера овог репрезентативног окршаја за памћење високо је подигао лазаревачки супертешкаш Столић.

Целокупну организацију боксерског спектакла у Лазаревцу водио је Боксерски савез Србије, уз Град Београд као покровитеља и МТС као генералног спонзора. Наравно да није изостала помоћ Синдикалне организације „Колубара“. Непосредно уз ринг били су Синиша Мали, градоначелник Београда, Ненад Боровчанин, председник Боксерског савеза Србије, Бојан Синђелић, председник Градске општине Лазаревац, Бојан Стевић и други гости.

Чланови Управног одбора „Грејтеста“ уручили су захвалнице-плакете онима који су помогли рад клуба: Зарији Андрићу, боксерском тренеру из Ваљева, лекару Милану Миловановићу, председнику Боксерског савеза Србије Ненаду Боровчанину и Милану Ђорђевићу, председнику Синдиката ЕПС-а, уместо кога је награду примио Милош Петровић. Мали знак захвалости и пажње „Грејтеста“ биће у некој другој прилици уручен Милораду Грчићу, в. д. директора ЕПС-а, као и лазаревачком предузетнику Горану Ђуровићу.

З. С.

Боксерски полетарци

У уводним борбама, против вршњака из Аранђеловца и Ваљева, наступило је шест младих боксера „Грејтеста“. Борили су се школарац Матеја Мијатовић, Душан Лазич, Алекса Ристић, Денис Милетић, Филип Којић и Никола Ђука, предвођени тренером Милошем Гаљаком. Право одушевљење у публици изазвао је наступ боксерских полетараца Ђорђа Павловића (10 година) и Новака Шкорића (11 година).

Неуморни истраживач прошлости

Захваљујући великом ентузијасту, публицисти, наставнику и библиотекару, дугогодишњем сакупљачу историографске грађе и документације, богатији смо за многа сазнања о колубарском крају

■ Наставник и библиотекар Аца био је омиљен међу својим ђацима

Александар Ј. Стефановић, иако није био рођени Лазаревчанин, живео је у нашем граду више од 40 година. За то време је оставио велики траг прикупљајући завичајну грађу и старе фотографије, који су и данас једно од ретких и вредних сведочанстава о прошлости нашег краја.

Чим је давне 1958. године почео да ради као наставник српског и руског језика у ОШ „Војислав Вока Савић“ покренуо је и почео да уређује први лазаревачки лист за књижевност „Глас младих“. Исте године основао је књижевну секцију која је прерасла у Књижевни клуб, објављивао је песме и приче у многим листовима и часописима и био заступљен у четири заједничке збирке лазаревачких и других писаца.

Као истраживач прошлости, задужбина и знаменитих личности колубарског краја, Александар је, уз сагласност Српске академије наука и уметности, годинама неуморно сакупљао податке о прошлости Лазареваца. Користио је различиту историјску грађу – документа, рукописе, аутентичне фотографије и, можда у највећој мери, разговоре, на основу којих је „склапао

коцкице“ о важним догађајима и људима које је, затим, брижљиво бележио.

– Зачућујућа је била лакоћа с којом је Аца, како су га сви суграђани звали, истраживао и „копао“ по прошлости овога краја. Знао је родослов сваке старе лазаревачке породице. У граду и околини није било старе куће, цркве, школе, споменика о којима Аца није записао неко слово. За собом је оставио доста необјављених рукописа везаних за прошлост, обичаје, културу и етнологију колубарског краја. Најбољу биографију о себи исписао је сам Стефановић и она се може наћи међу корицама његових књига – каже о свом пријатељу Мирослав Буца Живановић, пензионисани новинар листа „Колубара“, и сарадник на књизи „Стари Лазаревац“, коју су Стефановић и он заједно објавили 1990. године.

Чланови породице, супруга Станика, син Драган, снаха Весна и унуци Милош и Вукашин са сетом се присећају брижног живота са својим Ацом, човеком који је постао својеврсна икона града и као публициста сачувао његову прошлост. Најближи кажу да је волео да буде у сталном контакту са људима, био је обичан народни човек, стално насмејан, духовит, никада ни са ким није био у конфликту.

– Био је немирног, стваралачког духа и стално је истраживао. Са ташном о рамену и фото-апаратом посетио је многе крајпуташе, воденице, цркве, историјска места. Ушао је у многе сеоске и градске домове, скупио на хиљаде фотографија и докумената, препешачио уздуж и попреко лазаревачки крај, разговарао са ратницима, сакупљао неистражено благо и све сложио у своје књиге, које је од почетка сам финансирао – са поносом о свом оцу прича Драган, који је запослен у РБ „Колубара“.

У вишедеценијској каријери просветног радника, небројено много ђака Александар је васпитавао с љубављу и поштовањем као прави родитељ. Био је омиљен код ученика јер је кроз наставу пружао и део себе.

– Био је, пре свега, добар човек, одговоран наставник, који је свој посао радио с пуно љубави и горућом жељом да „Гласом младих“, који је основао, подстакне ученике на размишљање и креативност. Они су то са задовољством прихватили, тако да је Аца стално био окружен децом, која су му непрестано доносила своје приче, песме, цртеже. У то време није било других дечијих листова, није било телевизије, па су сви били радосни што се овако нешто дешава у амбијенту школе – евоцира успомене на свог колегу Ленка Радић, пензионисана наставница биологије и дугогодишњи директор Основне школе „Војислав Вока Савић“, која је са Ацом провела готово цео радни век.

Т. Симић

Богата библиографија

Од 1989. године објавио је књиге „Сто година прве матичне школе у Лазаревцу“, „Снови и стварност Колубаре плодне“ и „Зборник радова и активности Књижевног клуба“. Следили су наслови „Стари Лазаревац“, „Београдска Колубара“, „Светковине у Лазаревцу“, „ОШ Војислав Вока Савић“, „Лазаревац са околином“, „Петка и Печани“, „Дом здравља др Ђорђе Ковачевић у Лазаревцу“, „Задужбине и знамените личности у Колубари“.

Добитник неколико признања

Александар Ј. Стефановић је рођен 1928. године у Београду, где је завршио основну школу и Гимназију. Године 1950. завршио је школу за резервне официре у Љубљани и добио чин резервног капетана Југословенске народне армије. Службовао је у Народном одбору шестог реона у Београду. Од 1951. до 1954. године живео је у Крагујевцу и ту је завршио Вишу педагошку школу. Као наставник српског језика био је запослен у Прањанима и у Горњој Трнави. У Лазаревцу је од 1958. године радио као наставник српског и руског језика у Основној школи „Војислав Вока Савић“. Од 1977. године у истој школи обављао је дужност библиотекара до 1993. године, када је отишао у заслужену пензију. Крајем августа 2002. године умро је у 74. години.

/// Фото: М. Цвијетић

CIP – Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)(085.3)
 [Електропривреда Србије Енергија Колубара] **ЕПС Енергија Колубара** / главни и одговорни уредник Ана Павловић. -
 2017. бр. 1 (нов.) - Лазаревац : Електропривреда Србије, 2017- (Београд : Службени гласник). - 25 cm
 Месечно. - Је наставак: Колубара (Лазаревац) = ISSN 1451-2890
 ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
 COBISS.SR-ID 250299404

